

Organ
KommunstyrelsenNr
5/2023Sida
1

Tid	Tisdagen den 06.06.2023, kl.18.30 –19.01.	
Ärenden	§§ 66 – 78	
Plats	Kommunkansliet i Sund	
Närvarande	Ledamöter: ☒ Mats Ekholm, ordf. ☒ Linda Hemming, vice ordf. ☒ Jonas Back ☐ Lars-Johan Mattsson ☒ Christel Mattsson	Ersättare: ☐ Sven Blomberg ☐ Nina Öström ☐ Christina Nukala-Pengel ☐ Kjell Berglund ☐ Christer Mattsson
Övriga närvarande	☒ Dorita Lindholm, kfge ordförande ☐ Johan Lindholm, kfge viceordförande ☒ Susann Eklund, kfge andre viceordförande ☒ Andreas Johansson, kommundirektör ☐ Marika Willstedt, ekonomichef	
Underskrift	Mats Ekholm ordförande Andreas Johansson sekreterare	
Protokollet justerat	Tid och plats tisdagen den 06.06.2023 på kommunkansliet i Sund Linda Hemming Jonas Back	
Protokollet publicerat på kommunens hemsida	Tisdagen den 07.06.2023 Intygar Mia Schütten Byråsekreterare	

Organ Kallelsedatum Kallelsenummer
Kommunstyrelsen 30.05.2023 5/2023

Sammanträdestid	Måndagen den 06.06.2023, kl. 18.30
Sammanträdesplats	Kommunkansliet i Sund
Protokollet publicerat på hemsidan	Tisdagen den 07.06.2023
Kallelsen utfärdad	Sund den 30.05.2023 Mats Ekholm, kommunstyrelsens ordförande

Ärendets §-nummer Ärende

Innehåll

- Kst § 66 Sammanträdets laglighet och beslutsförhet*
- Kst § 67 Val av två protokollsjusterare*
- Kst § 68 Godkännande och eventuell komplettering av föredragningslistan*
- Kst § 69 Delgivningsärenden*
- Kst § 70 Ta del av protokoll*
- Kst § 71 Granskning och övervakning av kommunfullmäktiges beslut*
- Kst § 72 Fastställande av det allmänna förhandsröstningsstället samt röstningsstället på valdagen för lagtings- och kommunalvalet*
- Kst § 73 Trapphiss till gymmet i branddepån, äldrerådet*
- Kst § 74 Remiss ÅLR, jordförvärvsärende, Sundby Gård Ab*
- Kst § 75 Remiss ÅLR, jordförvärvsärende, Anna Lundberg*
- Kst § 76 Utlåtande, budgetram för Norra Ålands utbildningsdistrikt*
- Kst § 77 Korrigerat bokslut för år 2022*
- Kst § 78 Detaljplaneändring, Edens stugor*

Denna möteskallelse har anslagits på elektroniska anslagstavlan den 30.05.2023

Intygar

Andreas Johansson, kommundirektör

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 66 Sammanträdets laglighet och beslutsförhet

06.06.2023 Enligt kommunens förvaltningsstadga 72 § håller varje organ sina sammanträden vid de tidpunkter och på de platser som de beslutar. Enligt kommunstyrelsens beslut § 205, 26.11.2018, sammanträder kommunstyrelsen i regel med fyra veckors mellanrum under helgfria måndagar, förutom under perioden juni-augusti då kommunstyrelsen sammanträder vid behov. Kommunstyrelsens sammanträden hålls i regel på kommunkansliet i Sund kl. 18.30. Enligt KomL 23 § 2 mom. är kommunstyrelsen beslutsför då minst hälften av ledamöterna är närvarande. Enligt kommunens förvaltningsstadga § 74 tillställs ledamöterna skriftlig kallelse minst 4 dagar före sammanträdet.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen torde konstatera sammanträdet vara instruktionsenligt sammankallat och beslutfört.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst § 67 Val av två protokolljusterare

06.06.2023 Enligt kommunens förvaltningsstadga § 86 skall protokollet på tid som kommunstyrelsen bestämt justeras på det sätt som organet beslutar. Enligt tidigare praxis har kommunstyrelsen för varje protokoll utsett två protokolljusterare.

Kommundirektörens förslag:

I tur att justera protokollet är Linda Hemming och Lars-Johan Mattsson. Protokollet justeras direkt efter mötet.

Beslut:

Protokollet justeras av Linda Hemming och Jonas Back.

Kst § 68 Godkännande och eventuell komplettering av föredragningslistan

06.06.2023 **Beslut:**

Föredragningslistan godkänns med följande förändring:

- § 79, Resultat av förhandlingar om lokal justeringspott från och med 1.6.2023, avlägsnas från föredragningslistan då förhandlingarna ej är klara.
-

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 69 Delgivningsärenden

06.06.2023 Kommunstyrelsen för kännedom meddelas följande:

1. Kommundirektörens rapport.
2. Beslut ÅLR, beviljande av jordförvärv för Tallhuset Fab i Smedsböle.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tecknar ovanstående delgivningar till kännedom.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst § 70 Ta del av protokoll

06.06.2023

Kommunstyrelsen tar del av följande protokoll:

1. Byggnadstekniska nämnden, [BTN 4](#),
2. Utbildningsnämnden, inget möte sedan UN 1,
3. Omsorgsnämnden, inget möte sedan ON 1,
4. Oasen kf, [förbundsfullmäktige 2](#),
5. Kommunernas socialtjänst kf, [förbundsstyrelsen 5](#), [förbundsstyrelsen 6](#),
6. Ålands kommunförbund, [förbundsstyrelsen 3](#), [förbundsstämma 1](#),
7. Norra Ålands utbildningsdistrikt kf, [förbundsstyrelsen 2](#),
8. Gemensamma räddningsnämnden, [RÅL 4](#),
9. Gemensamma lantbruksnämnden, inget möte sedan möte 1,
10. Gemensamt äldreråd, [Äldreråd 3](#),

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tecknar ovanstående protokoll till kännedom.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 71 Granskning och övervakning av kommunfullmäktiges beslut

06.06.2023

Enligt kommunallagen för landskapet Åland, 49 §, 3 mom.

Styrelsen skall bereda och verkställa fullmäktiges beslut samt övervaka att besluten är lagliga, utom i ärenden som rör fullmäktiges inre organisation samt val av styrelse och revisorer.

https://www.regeringen.ax/alandsk-lagstiftning/alex/199773#pr_7_kap_styrelsen_49_p_uppgifter

[Kommunfullmäktige 3](#)

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen konstaterar att kommunfullmäktiges beslut är lagliga och att de kan verkställas.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 72 Fastställande av det allmänna förhandsröstningsstället samt röstningsstället på valdagen för lagtings- och kommunalvalet

06.06.2023

[Vallag \(2019:45\) för Åland](#)

6 §. Förtidsröstningsställen och vallokaler
Förtidsröstning anordnas på förtidsröstningsställen som antingen är allmänna förtidsröstningsställen eller inrättningar.

Kommunstyrelsen fattar beslut om allmänna förtidsröstningsställen i kommunen. I varje kommun ska finnas minst ett allmänt förtidsröstningsställe, om inte kommunstyrelsen efter överenskommelse med landskapsregeringen och en eller flera andra kommuner beslutar att det inte finns något behov av det. De allmänna förtidsröstningsställena utanför Åland anges i landskapsförordning. (2022/85)

Inrättningar är sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt samt straffanstalter. Kommunstyrelsen kan därutöver bestämma att andra verksamhetsenheter inom socialvården ska vara förtidsröstningsställen.

Förutom på förtidsröstningsställen kan förtidsröstning ske per brev på det sätt som anges i denna lag. (2022/85)

Röstning på valdagen anordnas i vallokaler.

Kommunstyrelsen ska fatta beslut om en vallokal i varje röstningsområde. Om det finns särskilda skäl kan vallokalen ligga utanför röstningsområdet.

Kommunen ska meddela sina beslut om förtidsröstningsställen och om vallokaler till landskapsregeringen och till magistratsenheten vid Statens ämbetsverk på Åland. De allmänna förtidsröstningsställen och vallokaler som har meddelats är röstningsställen vid valet även om ett yrkande på rättelse av kommunstyrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats, och även om sådana kommunalbesvär som har anförts hos Ålands förvaltningsdomstol och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut ska handläggas i brådskande ordning. I Ålands förvaltningsdomstols beslut i ett besvärärende får ändring inte sökas genom besvär.

68 §. (2022/85) Tider för röstning

Ett allmänt förtidsröstningsställe på Åland ska under förtidsröstningstiden vara öppet för röstning alla dagar utom söndagar om inte kommunstyrelsen av särskilda skäl bestämmer något annat. Förtidsröstning sker under de tider kommunstyrelsen bestämmer. Öppettiderna får inte infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20 och inte heller lördagar före klockan 9 eller efter klockan 18.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Ett allmänt förtidsröstningsställe utanför Åland ska under förtidsröstningstiden vara öppet för röstning under de dagar och på de tider landskapsregeringen bestämmer genom landskapsförordning.

Förtidsröstning i en inrättning ska under förtidsröstningstiden anordnas under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer.

Valförrättarna och valbestyrelsen ska se till att information om öppettiderna och om förfarandet vid förtidsröstningen finns på en väl synlig plats på förtidsröstningsstället.

Förhandsröstningen till lagtings- och kommunalvalet 2019 pågick under 5-15 oktober. I valen 2023 så kommer förtidsröstningen pågå 30 september – 10 oktober. Beaktat att datumen skiljer så är kommundirektörens förslag till detta möte samma dagar, datum och tider som år 2019.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att ordna förhandsröstning på serviceboendet Tallgården.

Förhandsröstning ordnas:

- Torsdagen den 5e oktober, klockan 11-17,
- Lördagen den 7e oktober, klockan 11-13,
- Tisdagen den 10e oktober, klockan 11-17.

Vidare beslutar kommunstyrelsen att Sunds skola fungerar som röstningsställe på valdagen.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 73 Trapphiss till gymmet i branddepån, äldrerådet

06.06.2023

I protokollet från Norra Ålands äldreråd, möte 1, 12.1.2023, punkt 6 står följande:
”Ulla-Britt Dahl: Gymmet i branddepån på andra våningen i Sund är inte tillgänglig för alla p.g.a. trappor.

Norra Ålands Äldrerådet rekommenderar att Sund kommun installerar trapphiss i denna lokal eller som ett alternativ att hitta en annan lokal som är tillgänglig för alla kommunens invånare”.

Idag är gymmet beläget en trappa upp i branddepån. De synergieffekter som fås av att brandkårens medlemmar har nära till att öva upp sin fysik samt att Sunds kommun har ett gym förhållandevis centralt beläget i kommunen är viktiga att väga in i helhetsbedömningen. Detta talar alltså för att gymmet är på en bra plats och att gymmet ej bör flyttas till en annan lokal.

Kommundirektören har efterhört vad en trapphiss till aktuell trappa kostar. En grov kostnadsuppskattning är att en trapphiss kostar 12-13 t € inklusive moms monterad och klar. Även om kommunen skulle sätta in en trapphiss så är övriga delen av lokalen inte anpassad för rörelsehindrade. Därmed så återstår det flera anpassningar för att gymmet skulle blir tillgängligt för alla kommunens invånare.

Ett årskort på gymmet kostar 65 € enligt gällande taxor år 2023. Vid en installation av trapphiss så bör kostnaden för ett årskort på gymmet höjas för att på det viset täcka in investeringskostnaden av en trapphiss samt övriga lokalanpassningar.

En öppen fråga är om nyttan av att sätta in en trapphiss motsvarar investeringskostnaden. En annan öppen fråga är huruvida nyttjandet av gymmet skulle öka till följd av att en trapphiss sätts in. Det kan till och med bli så att nyttjandet av gymmet minskar om taxorna höjs, vilket vore kontraproduktivt i sådana fall.

Sammantaget så föreslår kommundirektören att kommunstyrelsen ej går vidare med äldrerådets rekommendation.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att ej gå vidare med äldrerådets rekommendation. Beslutet meddelas äldrerådet.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 74 Remiss ÅLR, jordförvärvsärende, Sundby Gård Ab

06.06.2023

Länk till [LL \(2003:68\) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd](#).

Länk till [LF \(2003:70\) om jordförvärvstillstånd](#).

Ålands landskapsregering (ÅLR) inbegär härmed Sunds kommuns utlåtande över Sundby Gård Ab:s ansökan om rätt att förvärva och besitta fast egendom. Utlåtandet bör vara LR till handa den 26 juni 2023.

Landskapslag (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd

13 §. Juridiska personer

Juridiska personer som inte har jordförvärvsrätt med stöd av 2 kap. kan, efter prövning i varje enskilt fall, beviljas jordförvärvstillstånd av [landskapsstyrelsen].

Jordförvärvstillstånd som avses i 1 mom. kan förenas med villkor på det sätt som bestäms i 8 § jordförvärvslagen för Åland.

Landskapsförordning (2003:70) om jordförvärvstillstånd

6 §. Grunder för att juridiska personer skall få jordförvärvstillstånd

[Landskapsstyrelsen] beviljar jordförvärvstillstånd för juridiska personer i enlighet med vad som föreskrivs i 13 § landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd.

Jordförvärvstillstånd kan beviljas när samtliga följande förutsättningar är uppfyllda:

- 1) Sökanden har oavbrutet sedan den bildades eller i minst fem år haft sin hemort i landskapet Åland.
- 2) Markområdet är lämpligt för den verksamhet som sökanden bedriver.
- 3) Minst två tredjedelar av bolagsmännen eller styrelsemedlemmarna har åländsk hembygdsrätt eller är fast bosatta i landskapet sedan minst fem år tillbaka.

Kommundirektörens förslag:

Jordförvärvet förordas enligt LF (2003:70) om jordförvärvstillstånd, 6 §.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 1 / 06.06.2023

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 75 Remiss ÅLR, jordförvärvsärende, Anna Lundberg

06.06.2023

Länk till [LL \(2003:68\) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd](#).

Länk till [LF \(2003:70\) om jordförvärvstillstånd](#).

Ålands landskapsregering (ÅLR) inbegär härmed Sunds kommuns utlåtande över Anna Lundbergs ansökan om rätt att förvärva och besitta fast egendom. Utlåtandet bör vara LR till handa den 26 juni 2023.

Landskapslag (2003:68) om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd

12 §. Fysiska personer

Fysiska personer som inte har jordförvärvsrätt med stöd av 2 kap. eller jordförvärvslagen för Åland kan, efter prövning i varje enskilt fall, beviljas jordförvärvstillstånd av [landskapsstyrelsen]. Vid prövningen bör [landskapsstyrelsen] beakta bland annat sökandens anknytning till landskapet Åland och avsikt att fast bosätta sig i landskapet samt markområdets storlek, beskaffenhet och användningsändamål. Jordförvärvstillstånd som avses i 1 mom. kan förenas med villkor på det sätt som bestäms i 8 § jordförvärvslagen för Åland.

Landskapsförordning (2003:70) om jordförvärvstillstånd

4 §. Grunder för att fysiska personer skall få jordförvärvstillstånd

[Landskapsstyrelsen] beviljar jordförvärvstillstånd för fysiska personer i enlighet med vad som föreskrivs i 12 § landskapslagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd.

Om det inte finns särskilda skäl däremot skall jordförvärvstillstånd beviljas när förutsättningarna i någon av följande punkter är uppfyllda:

[...]

7) Sökanden förvärvar mark eller erhåller besittning till mark av en levande person som han eller hon är bröstarvinge till och som har varit lagfaren ägare till egendomen i minst åtta år. Förvärvet eller besittningsövergången innebär inte att produktiv jordbruks- och skogsmark kommer att användas i annat än produktivt syfte.

Kommundirektörens förslag:

Jordförvärvet förordas enligt LF (2003:70) om jordförvärvstillstånd, 4 §, punkt 7.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 2 / 06.06.2023

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 76 Utlåtande, budgettram för Norra Ålands utbildningsdistrikt

NÅUD, FST, § 15

24.05.2023

Vid beredning av budget, ekonomiplanen och verksamhetsplanen skall enligt grundavtalet (1.4.2021) §14 medlemskommunerna ges tillfälle att framlägga förslag till utvecklandet av kommunalförbundets verksamhet. Den preliminära budgeten och ekonomiplanen för följande kalenderår skall tillställas medlemskommunerna senast 30.9 och den godkända budgeten och ekonomiplanen den 30.11. Till det förslag som föredras för förbundsfullmäktige skall medlemskommunernas yttrande bifogas. För att få budgetprocessen smidig föreslås att en arbetsgrupp bestående av två medlemmar ur förbundsstyrelsen (vilka ersätts med arvode), rektorn, ekonomichefen och utbildningschefen tillsätts. Arbetsgruppens uppdrag är att ta fram ett budgetförslag för 2024 utifrån styrelsens och kommunernas ramar. Ekonomichefen är arbetsgruppens sammankallare. Förvaltningen har tagit fram en plan för budgetprocessen 2024 som bifogas som bilaga.

Utbildningschefens beslutsförslag

Förbundsstyrelsen utser en arbetsgrupp för budgetberedningen och ber medlemskommunerna inkomma med ramar för NÅUD:s budget 2024 senast 31.7.2023.

Förbundsstyrelsens beslut

Förbundsstyrelsen utser ekonomichef, rektor, utbildningschef och ordförande i förbundsstyrelsen samt Marianne Häggblom som representant från förbundsstyrelsen till arbetsgruppen. Förbundsstyrelsen ber medlemskommunerna inkomma med ramar för NÅUD:s budget 2024 senast 31.7.2023.

Kst, § 76
06.06.2023

Kommunstyrelsen har i Kst, § 59, 15.05.2023, utfärdat budgetdirektiv till de egna verksamheterna. Eftersom högstadiesverksamheten är en förlängd arm av kommunens egen utbildningsverksamhet så är det rimligt att kommunstyrelsen utfärdar samma budgetdirektiv till NÅUD som till sina egna verksamheter i de delar som är tillämpliga.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen tackar för möjligheten att lämna budgettram till NÅUDs styrelse. Kommunstyrelsen utfärdar följande budgetdirektiv/budgettram till NÅUD:

1. Kommunstyrelsen förväntar sig en nollbudget för NÅUDs egna verksamheter jämfört med bokslut 2022.
2. Om NÅUD behöver utöka sin verksamhet jämfört med bokslut 2022 så ska detta noggrant motiveras.
3. Budgeten till år 2024 skall innehålla relevanta nyckeltal. Syftet är att politiker och tjänstemän ska få en uppfattning om vad respektive verksamhet kostar. Varje verksamhet ska ha nyckeltal förutom då det är uppenbart onödigt. Nyckeltalen ska ses över och vid behov förbättras.
4. NÅUDs budgetförslag skall vara behandlat senast den sista september.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

5. Kommunstyrelsen påpekar härmed att utbildningschefen bjuds in till att föredra sitt budgetförslag när kommunfullmäktige behandlar budgetförslagen för kännedom på kommunfullmäktiges möte i oktober.

Beslut:

Enligt förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 77 Korrigerat bokslut för år 2022

Kst, § 58
15.05.2023

Kommundirektören presenterar balansboken och verksamhetsberättelsen för år 2022.

Kommunallag (1997:73) för landskapet Åland:

67 §. (2003/23) Bokföring

Om kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut gäller, utöver vad som bestäms i denna lag, i tillämpliga delar vad som stadgas i bokföringslagen (FFS 1336/1997).

68 §. Bokslut

Kommunens räkenskapsperiod är kalenderåret. Styrelsen skall göra upp ett bokslut för varje räkenskapsperiod och överlämna bokslutet till fullmäktige före utgången av juni månad året efter räkenskapsperioden.

I bokslutet skall ingå en resultaträkning, en balansräkning och bilagor till dem samt en översikt över budgetutfallet och en verksamhetsberättelse.

(...)

Bokslutet skall undertecknas av styrelseledamöterna och kommundirektören.

69 §. Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelsen skall styrelsen redogöra för hur de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige ställt upp har nåtts samt för väsentliga frågor som gäller kommunens förvaltning, ekonomi och koncernbokslut och som inte redovisas i resultaträkningen eller balansräkningen.

70 §. Åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat

När verksamhetsberättelsen överlämnas skall styrelsen föreslå åtgärder med anledning av räkenskapsperiodens resultat och för att balansera ekonomin.

Sunds kommun budgeterade för ett resultatunderskott på – 209 713 € och ett positivt årsbidrag om + 171 487 €, inklusive nedanstående tilläggsbudgeter. Under 2022 har det tagits 7 tilläggsbudgeter. Beloppen för tilläggsbudgeterna för driften blev netto + ca 199 000 € och för investeringarna – ca 110 000 €.

Resultatet blev betydligt mer positivt än budget. Verksamhetsbidraget uppgår till ca – 4 795 t €, årsbidraget uppgår till ca + 1 048 t € och räkenskapsperiodens resultat efter avskrivningar uppgår till ca + 678 t €. Således gjordes ett överskott under räkenskapsperioden med + 678 t €.

Jämfört med bokslut 2021 så har verksamhetsintäkterna ökat med ca 332 t € motsvarande 34,0 %. Ca 240 t € av dessa intäkter består av en bokföringsteknisk post som härrör från upplösandet av ett balanskonto avseende danaarv. Verksamhetskostnaderna har ökat med ca 143 t €, motsvarande 2,4 %. Verksamhetsbidraget har

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

således minskat med ca 189 t € motsvarande 3,8 %, vilket är positivt. Utan den bokföringstekniska intäktsposten ovan så skulle verksamhetsbidraget istället ha ökat, vilket alltså är negativt.

Skatteintäkterna ökade med ca 262 000 €, motsvarande 7,1 % jämfört med 2021, vilket är mycket positivt. Landskapsandelarna har minskat med ca 29 000 € motsvarande 1,5 %, jämfört med 2021. Både att skatteintäkterna ökar och att landskapsandelarna minskar gäller även för en jämförelse mellan åren 2020 och 2021.

Sammantaget så kan man säga att i verksamheterna så har utfallet varit till belåtenhet samt också beträffande skatteinkomsterna.

Det skedde en ökning av kassamedel under 2022. Soliditetsgraden har under året ökat något och skuldsättningen har minskat.

Lånestocken har minskat:

År	Lån/invånare
2013	2 194,06 €
2014	2 029,91 €
2015	1 923,10 €
2016	1 833,07 €
2017	1 647,19 €
2018	1 540,14 €
2019	1 438,96 €
2020	1 301,96 €
2021	1 226,69 €
2022	894,08 €

Ett stort tack riktas till kommunens personal, förtroendevalda och kommunmedlemmar för ett gott samarbete under året och för ett gott arbete rörande kommunens ekonomi och förvaltning.

Det bör också nämnas i översikten att när detta skrivs så har räntorna i eurozonen ökat kraftigt. Styrräntorna var negativa och 0 %, fram till maj 2022 men i skrivandes stund så är styrräntan över 3 % och mycket talar för att styrräntorna kommer fortsätta öka. Kommunen har därför amorterat av samtliga sina lån per maj 2023.

Under februari 2022 så startade det dessutom ett krig i Europa för första gången sedan andra världskriget. Kriget pågår alltså när detta skrivs och blir konflikten långvarig kommer den sannolikt att påverka verksamhetsförutsättningarna negativt.

Den uppmätta inflationen (KPI) har nått rekordnivåer under 2023. Det leder på sikt till att penningvärdet minskar snabbare än vad kommunens intäkter kan täcka upp. Kommunen blir därför (precis som övriga som ej kan kompensera sig) fattigare.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

År	Kassadagar	Årets resultat	Soliditet	Relativ skuldsättningsgrad
2013	15	- 236 515,43 €	61,8%	50,7%
2014	42	397 910,43 €	65,0%	42,5%
2015	60	205 808,29 €	66,3%	42,1%
2016	94	567 821,97 €	69,3%	38,3%
2017	107	617 336,41 €	72,1%	36,7%
2018	100	402 632,63 €	71,4%	40,1%
2019	71	- 68 374,24 €	75,2%	34,2%
2020	86	325 089,06 €	77,3%	30,7%
2021	106	243 749,20 €	78,1%	24,5%
2022	110	677 686,63 €	83,8%	10,7%

Kommundirektören föredrar muntligt bokslutet för kommunstyrelsen.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Kommunstyrelsen godkänner och undertecknar bokslutet och översänder det samma till revisionen för granskning.
2. Räkenskapsperioden uppvisar ett överskott om 677 686,63 €. Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att räkenskapsperiodens överskott läggs till överskotten från tidigare år under eget kapital.
3. Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att ansvarsfriheten för det gångna året prövas.
4. Med anledning av räkenskapsperiodens överskott föreslår kommunstyrelsen inga åtgärder för att stabilisera ekonomin.
5. Kommunstyrelsen konstaterar att ett positivt resultat om drygt 678 t € motsvarar en skattesänkning om 4,00 procentenheter, beräknat på att ett skatteöre är värt ca 171 000 €. Det mer rättvisa resultatet om 438 t € motsvarar en skattesänkning om 2,50 procentenheter. För 2021 gjorde kommunen ett resultat om + 244 t € och för 2020 ett resultat om + 325 t €.
6. Kommundirektören korrekturläser balansboken och rättar eventuella fel.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 1 / 15.05.2023

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst, § 77
06.06.2023

I samband med revideringen av 2022 års bokslut som gjordes 29 maj 2023 så konstaterade revisorerna följande:

”I samband med utförd revision av Sunds kommun 29.5.2023 konstateras följande:

- En post om 240 t€ relaterat till fmge-beslut angående användningen av danaarv har bokats som intäkt i resultaträkningen 2022. Transaktionen lyfter årsresultatet genom en engångsbokning på ett sätt som inte är förenligt med försiktighetsprincipen och kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter.
- Korrekt bokning skulle enligt vår mening ha varit att redovisningsmässigt behandla posten som en finansieringsandel för (redan gjorda) investeringar (Tallgården) och sålunda minska Tallgårdens kvarvarande anskaffningsutgift om 3 052 t€ med 240 t€. På så sätt uppstår resultateffekten gradvis och med beaktande av försiktighetsprincipen, år för år, i takt med avskrivningarna under byggnadens kvarvarande ekonomiska livslängd.
- För att vi skall kunna tillstyrka bokslutet behöver detta korrigeras i enlighet med vad som ovan anförts.”

Balansboken har korrigerats enligt revisorernas påpekanden och ett tillägg om detta har gjorts i kommundirektörens översikt.

Förutom att ovanstående post korrigerats så har det genererat förändringar i avskrivningarna för år 2022 eftersom anläggningstillgångens balansvärde har minskat. Det innebär att resultatet nu är 441 210, 28 € istället för tidigare 677 686, 63 €.

Det har lett till följdkorrigeringar beträffande tabeller och siffror i balansboken vilket således är rättat. Även kommundirektörens översikt har fått ett tillägg som beskriver ovanstående.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Kommunstyrelsen godkänner och undertecknar det korrigerade bokslutet och översänder detsamma till revisionen för granskning.
2. Räkenskapsperioden uppvisar ett överskott om 441 210, 28 €. Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att räkenskapsperiodens överskott läggs till överskotten från tidigare år under eget kapital.
3. Kommunstyrelsen föreslår inför kommunfullmäktige att ansvarsfriheten för det gångna året prövas.
4. Med anledning av räkenskapsperiodens överskott föreslår kommunstyrelsen inga åtgärder för att stabilisera ekonomin.
5. Kommunstyrelsen konstaterar att ett positivt resultat om drygt 441 t € motsvarar en skattesänkning om 2,50 procentenheter. För 2021 gjorde kommunen ett resultat om + 244 t € och för 2020 ett resultat om + 325 t €.
6. Kommundirektören korrekturläser balansboken och rättar eventuella fel.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 3 / 06.06.2023

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Kst § 78 Detaljplaneändring, Edens stugor

BTN § 7 Johnny Andersson har lämnat in en anhållan om godkännande av målsättningarna för

3.2.2022 ändring av detaljplaneområdet Edens stugor i Högbolstad samt godkännande av områdesplanerare Åsa Mattsson som planläggare för detaljplaneändringen.

Målsättningen med detaljplaneändringen är att utvidga och ändra tomtindelningen för kvarter 7 så att antalet tomter i kvarter 7 ändras från 6 till 7 med riktgivande tomtindelning. Tomt 2-6 utvidgas så att de får tillgång till egen strand. Inom tomtens strandområde tillåts en strandbastu per tomt med en våningsyta om högst 15 m² 15 m från strandlinjen.

Målsättningen för kvarter 5, tomt 2-3, är att dela in kvartersområdet i separata tomter med riktgivande tomtindelning, en tomt per befintlig stuga. Målsättningen för markanvändningen är att ändra den så att det i kvarter 5, tomt 2-3, och i kvarter 7 finns möjlighet att bygga fritidsbostäder och egnahemshus. Inom del av kvartersområdet för semestercentra (BC) i kvarter 5 reserveras ett till område för gemensam avfallshantering (EA).

Målsättningen för tomt 1 i kvarter 5, HF-område, är att markanvändningen tillåter fritidsbostäder eller egnahemshus i kombination med serviceutrymmen för stugbyn. Tomt 1 i kvarter 5 får delas till två tomter med riktgivande tomtindelning. Inom strandområdet tillåts en strandbastu per tomt om högst 15 m² och 15 m från strandlinjen.

Byggnadsinspektörens förslag:

Nämnden föreslår inför kommunstyrelsen att målsättningarna godkänns med följande anmärkningar:

- Bastubyggnader som uppförs i strandzonen får vara max 12 m² enligt kommunens byggnadsordning.
- I och med att parkområde för gemensam användning nu införlivas med tomter behöver parkområdet utvidgas på annan lämplig och ändamålsenlig yta i motsvarande grad.
- HF-området delas inte i två tomter. Planbestämmelsen kompletteras med möjlighet att bygga ett hus för åretruntboende.
- Avloppsvatten bör ledas till gemensam anläggning enligt tidigare fastställd plan. Fram till att avloppet är utbyggt leds avlopp från vattenklosetter till slutna tankar och bad-, disk- och tvättvatten infiltreras.

Områdesplanerare Åsa Mattsson godkänns som planerare för detaljplaneändringen. Genomförande av planen ankommer på markägaren.

BESLUT:

Förslaget godkändes.

Kst, § 23
07.03.2022

Kommundirektörens förslag:

Enligt byggnadstekniska nämndens förslag.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

Beslut:

Enligt förslag.

Kst 07.03.2022, Bilaga 5

Kst, 119
31.10.2022

På bordet finns nu ett färdigt förslag till detaljplaneändring.

I PBL så finns inget specifikt skrivet om ändring av planer, utan lagen talar endast om att anta planer. Med det sagt så är den mest rimliga tolkningen att samma procedur gäller vid ändring såväl som vid antagande av planer.

Därmed så är nästa steg ett hörande i enlighet med 30 § i PBL.

Detaljplanen består av en karta, bilaga 11.1 och en detaljplanebeskrivning bilaga 11.2.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar följande:

1. Kommunstyrelsen beslutar att kalla till ett hörande enligt 30 § i PBL, med anledning till förslaget till ändring av detaljplan för området Edens stugor i Högbolstad.
2. När hörandet är genomfört behandlas förslaget på nytt i kommunstyrelsen.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 11.1 Karta, 11.2 Planbeskrivning med bilagor / 31.10.2022

BTN § 42
1.6.2023

Samrådsmöte hölls 7.12.2022 och efter mötet har tre stycken av de berörda samt landskapsregeringen inlämnat synpunkter på detaljplaneändringen (bilaga BTN 1a, 1b, 1c, 1e-5-2023)

Som ett bemötande till de inlämnade synpunkterna har Jonny Andersson via områdesplanerare Åsa Mattsson inkommit med en samrådsredogörelse daterad 23.4.2023 enligt följande:

Samrådsredogörelse

avseende inkomna synpunkter angående förslag till detaljplan för del av fastigheterna 6:5 och 6:7 samt detaljplaneändring för kvarter 5 och kvarter 7, simstrand och småbåtsplatser samt parkområde i Högbolstad by av den 22 oktober 2022.

Rubricerad detaljplan har varit föremål för samråd enligt 30 § plan- och bygglagen (ÅFS 2008:102) (PBL). Underrättelse om mötet har skett med annons i de båda lokaltidningarna

den 23 november 2022 och på kommunens digitala anslagstavla. Samtliga rågrannar har fått information om samrådsmötet hemskickat per post. Samrådsmöte hölls den 7 december 2022 och därefter fanns det tid att lämna synpunkter fram till den 7 januari 2022.

Vid samrådsmötet den 7 december 2022 framfördes åsikter enligt protokoll. Följande skriftliga synpunkter har inlämnats till Sunds kommun inom samrådstiden. Synpunkterna citeras/sammanfattas och i slutsatsen visas om eller hur åsikterna föreslås tas i beaktande. Synpunkterna och samrådsprotokollet finns i sin helhet tillgängliga att ta del av på kommunkansliet.

1. Samrådsmöte den 7 december 2022, protokoll.

Följande synpunkter framfördes:

1. Finns det en minsta gräns för tomterna? Nej det finns ingen gräns just nu.
2. Angående området med beteckning HF angavs följande synpunkter:
 - Borde beteckningen HF ändras med tanke på att planens syfte är att upphöra med stugverksamheten?
 - Byggrätten på HF-området är väl stor, speciellt om man jämför med BFE-områdena.
 - Går det att ta bort/flytta/minska HF-området?
3. Angående kvarter 7, fördes åsikten fram att området ej bör ändras till att möjliggöra stadigvarande/permanent boende.
4. Angående vägen/gatan som löper genom planområdet och till planområdet angavs följande synpunkter:
 - Behöver vägen som breddas, det är svårt att mötas på vägen redan idag.
 - Verkställs planen enligt gällande förslag och varje bostadsbyggnad huserar 3 personer så ökar befolkningen i området med 90 personer.
 - Även utanför planområdet (norr) så skulle vägen sannolikt behöva breddas.
 - Behöver vägen bli en kommunalväg?
 - Vad blir kostnaderna för de boende.
 - Kommer skolskjutsar och annan service (som t.ex. sophämtning) att fungera?
 - Behöver ett markanvändningsavtal tecknas?

1.1 Bemötanden och slutsatser

- 1.1.1 Finns det en minsta gräns för tomterna? Nej det finns ingen gräns just nu.

Bemötande och slutsats:

I planförslaget finns inte angivet en minsta tomtstorlek. För att förtydliga detaljplanen föreslås att det i planbestämmelsen ska framgå att den minsta tomtstorleken är 1200 m² i kvarter 5, 1000 m² i kvarter 9 och 2000 m² i kvarter 7. Utöver detta föreslås att det högsta tillåtna antal tomter anges per kvarter 5, 7 och 9.

Åsikten bör beaktas enligt ovanstående förslag.

- 1.1.2 För HF-området (kvartersområde för handel, förvaltning och service tillhörande camping och stugverksamhet) angavs följande synpunkter:

- Borde beteckningen HF ändras med tanke på att planens syfte är att upphöra med stugverksamheten?
- Byggrätten på HF-området är väl stor, speciellt om man jämför med BFE-områdena.
- Går det att ta bort/flytta/minska HF-området?

Bemötande och slutsats:

En av de godkända målsättningarna för detaljplanen är att markanvändningen för HF-området tillåter egnahemshus i kombination med serviceutrymmen för

stugbyn. Avsikten med detaljplanändringen har inte varit att justera HF-området storlek, våningstal eller byggrätt dock att göra det möjligt att på HF-området bygga ett egnahemshus med högst två lägenheter.

Gällande byggrätten kan en fördelning göras så att planbestämmelsen kompletteras med följande skrivning: Högst en tredjedel av kvarterets våningsyta får används för bostadsändamål.

Åsikten bör delvis beaktas så att planbestämmelsen för HF-området kompletteras med följande: Högst en tredjedel av kvarterets våningsyta får används för bostadsändamål.

- 1.1.3 Angående kvarter 7, fördes åsikten fram att området ej bör ändras till att möjliggöra stadigvarande/permanent boende.

Bemötande och slutsats:

Målsättningarna för detaljplanen godkändes av kommunstyrelsen 7.3.2022. Enligt beslutet är en av målsättningarna att det i kvarter 7 ges möjlighet att bygga fritidsbostäder och egnahemshus. I planförslaget ges det möjlighet att bygga åretruntboende enligt de godkända målsättningarna därför **bör åsikten inte beaktas**.

- 1.1.4 Angående vägen/gatan som löper genom planområdet och till planområdet angavs följande synpunkter:

- Behöver vägen breddas, det är svårt att mötas på vägen redan idag.
- Verkställs planen enligt gällande förslag och varje bostadsbyggnad huserar 3 personer så ökar befolkningen i området med 90 personer.
- Även utanför planområdet (norr) så skulle vägen sannolikt behöva breddas.
- Behöver vägen bli en kommunalväg?
- Vad blir kostnaderna för de boende.
- Kommer skolskjutsar och annan service (som t.ex. sophämtning) att fungera?
- Behöver ett markanvändningsavtal tecknas?

Bemötande och slutsats:

I den gällande detaljplanen och i detaljplaneförslaget är gatornas bredd 10 m med undantag av gatan på den östra sidan av kvarter 9. Bredden på gatuområdet är dimensionerad så att körbanans bredd kan byggas 5-5,5 m bred. Den del av Vånäsvägen som ingår i detaljplanändringen har en inmätt körbanebredd på 5 m, vilket räcker för att fordon ska kunna mötas.

Gatuområdet i detaljplanen är även dimensionerat för fordon som används vid skolskjut och annan service. När det gäller hämtning av avfall finns område för gemensam avfallshantering (EA) på planområdet där det är möjligt att samordna avfallshanteringen.

Huruvida vägen status ska ändras till kommunalväg så är det en fråga som behöver diskuteras mellan delägarna i vägen och kommunen.

I detaljplanen regleras inte och fördelas inte kostnaderna för vägunderhåll mm. Kostnadernas fördelas vanligtvis enligt hur mycket varje delägare nyttjar vägen. Om ett markanvändningsavtal för detaljplaneområdet ska skrivas beslutar kommunen om det, innan detaljplanen antas av kommunstyrelsen.

Åsikten om markägaravtal bör beaktas så att planbeskrivningen kompletteras med en text om att markägaravtal ev. ska tecknas. **Övriga åsikter bör inte beaktas** eftersom det är frågor som inte avgörs i en detaljplan och åsikterna är frågor som berör området utanför detaljplaneområdet.

2. **Synpunkt inlämnad den 3 januari 2023 av Greger Eker ägare till fastighet 6:0 i Högbolstad by.**

Markägaren framför följande åsikter:

1. *HF-området i detaljplanens sydvästra del, är till storlek, byggrätt och placering så att den inte avspeglar den förändrade verksamhetsinriktningen eftersom kvarterersområde för stugby (BC) i detaljplaneförslaget minskat. Därför är det inte skäligt att bibehålla storleken på området.*
2. *Att förverkliga detaljplanen när det gäller HF-tomten innebär störningar och värdeminskning av fastighet 6:0.*
3. *Det framgår inte av detaljplanen att det finns någon fördelning av byggytan mellan de tillåtna byggnadstyperna. Markägaren föreslår att en fördelning av byggytorna görs i detaljplanen.*
4. *Det kan uppfattas att syftet med HF-tomten är att bygga lägenhetshus på tomten.*
5. *Med tänkt placeringen av HF-området så nära fastighet 6:0 är det risk att stugbyns gäster kommer att vara ett störningsmoment för fastighet 6:0.*
6. *Konsekvenserna av planändringen för den befintliga vägen bör bedömas närmare då en ökning av antalet fordon kommer att påverka flertalet fastigheter och fastighetsägare.*
7. *Markägaren motsätter sig detaljplaneförslaget då den inte tar skälig hänsyn till påverkan på fastighet 6:0 enligt 26 § 7 punkten i plan- och bygglagen (PBL) för Åland.*

2.1 Bemötande och slutsats:

2.1.1 *Se bemötande 1.1.2*

2.1.2 *Att förverkliga detaljplanen när det gäller HF-tomten innebär störningar och värdeminskning av fastighet 6:0.*

Bemötande och slutsats:

*HF-tomtens byggrätt, våningstal och avgränsning är lika som i gällande detaljplan. Att förverkliga gällande detaljplan eller förslaget till detaljplaneändring kan innebära tillfälliga störningar i förverkligandeskedet och **åsikten bör därför inte beaktas.***

*Att förslaget till detaljplaneändring jämfört med gällande detaljplan skulle påverka värdet på fastighet 6:0 är svårt att sätta om. Min bestämda åsikt är att ändringen inte kommer att påverka värdet på fastighet 6:0 jämfört med gällande detaljplan, därför **bör åsikten inte beaktas.***

2.1.3 *se bemötande 1.1.2*

2.1.4 *Syftet med HF-tomten är att bygga lägenhetshus på tomten.*

Bemötande och slutsats:

*Enligt föreslagen detaljplanebestämmelse är det inte möjligt att bygga våningshus på tomten. Ett bostadshus, förutom servicebyggnad, med högst 2 bostadslägenheter får uppföras på tomten dvs ett parhus därför **bör åsikten inte beaktas.***

2.1.5 *Stugbyns gäster kommer att vara störningsmoment för grannfastigheten 6:0.*

Bemötande och slutsats:

*Hur stugbyns gäster och de boende på planområdet kommer att röra sig kan inte regleras i detaljplanen. I detaljplaneändringen ingår områden för rekreation tex park och park i naturtillstånd, som är områden för allmän rekreation. **Åsikten bör inte beaktas** då det inte går att reglera människors rörelsemönster i detaljplaner.*

2.1.6 *Konsekvenser av planändringens påverkan på den befintliga vägen.*

Bemötande och slutsats:

*Vid ett förverkligande av detaljplanen kommer sannolikt antalet fordon på befintliga vägar till och från planområdet att öka. De boende i området ska bistå med sin andel av vägunderhåll och därför inte påverka de övriga andelsägares andel av vägunderhållet. **Åsikten bör inte beaktas** då frågor gällande vägunderhåll inte*

ingår i detaljplanen utan är en fråga för väglaget eller kommunen (kommunalväg eller gata) att avgöra.

- 2.1.7 *Detaljplaneförslaget tar inte skälig hänsyn till påverkan på fastighet 6:0 enligt 26 § 7 punkten i PBL*

Bemötande och slutsats:

26 § i PBL gäller detaljplanens innehåll. Punkt 7 i PBL lyder enligt följande: skälig hänsyn tas till befintlig bebyggelse, bestående äganderättsförhållanden, fastighetsgränser, servitut, hävd och andra omständigheter som kan inverka på genomförandet av planen.

Fastighet 6:0 är en grannfastighet till detaljplaneområdet. § 26 i PBL berör detaljplanens innehåll, i detaljplaneförslaget tas hänsyn till fastighets 6:0 fastighetsgränser. I gällande detaljplan har punkt 7 i § 26 PBL beaktats. Fastigheterna i och runt detaljplaneområdet har i och med gällande detaljplan gata eller körförbindelser till sina fastigheter.

Åsikten bör inte beaktas då den gäller detaljplanens innehåll och detaljplaneförslaget beaktar punkt 7 i § 26 i PBL.

3. **Synpunkt inlämnad den 4 januari 2023 av Bror-Åke Lindholm ägare till fastighet 4:18 i Högbolstad by (410).**

Fastighetsägaren framför att jakt med skjutvapen inte får bedrivas närmare än 150 m från bebodda hus och därför motsätter sig att boningshus får byggas närmare kringliggande fastigheters rågräns än nämnt avstånd, annars beskärs rättigheterna på dyrbar jaktmark.

- 3.1 **Bemötande och slutsats:**

Enligt jaktlag (1985:31) för landskapet Åland får jakt med skjutvapen inte äga rum närmare än 150 meter från en byggnad i vilken någon stadigvarande bor, eller i vilken det finns anledning att förmoda att någon tillfälligt vistas, utan muntligt eller skriftligt tillstånd av den som äger eller innehar byggnaden. I detaljplaneändringen ändras inte avståndet kvartersmark för bebyggelse till fastighetsgräns därför föreslås att **åsikten inte bör beaktas**.

4. **Utlåtande inlämnat den 12 januari av Ålands landskapsregering.**

Från Ålands landskapsregering hänvisas till miljöbyråns utlåtande. Miljöbyrån framför följande:

1. *Planen kommer sannolikt att leda till negativa konsekvenser för miljön i området och därför måste konsekvenserna noggrant utredas av Sunds kommun innan detaljplanen kan ställas ut för att säkerställa att bestämmelserna i 3 § plan och bygglag för landskapet Åland efterlevs.*
2. *Miljöbyrån konstaterar att naturvärdesinventering inte har utförts i området. Enligt andrahandsuppgifter förekommer fladdermöss, mindre vattensalamander och i ett dike som går igenom området är sannolikt en fiskvandrigsled, detta bör undersökas i samband med att en naturvärdesinventering utförs.*
3. *Planområdet ligger ca 400 m från naturreservatet och Natura 2000-området Tingön. Det måste redovisas om och i så fall hur detaljplaneändringen kommer att påverka Tingön. Konsekvenserna ska bedömas enligt 24a § landskapslag om naturvård.*
4. *Eftersom flera strandtomter ska säljas och att strandbastu tillåts i strandzonen ska botten utanför planområdet undersökas då det sannolikt kommer att muddras så att den sammanlagda bottenytan på 50 m² överstigs och därmed är miljögranskningspliktiga enligt 52 § landskapslag om miljöskydd. Bebyggelse i strandzonen*

kommer sannolikt att öka och kommer att påverka sjöfågellivet i området, regleras i 14 § landskapslagen om naturvård, då samtliga arter av fågel samt deras boplatser är fridlysta på Åland.

5. För detaljplanen har inte gjorts någon behovsbedömning av MKB enligt 16 § landskapslag om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Om detaljplanen inte medför en betydande miljöpåverkan ska man framställa en beskrivning över planens påverkan på miljö och landskapsbild enligt 5 § PBL.

4.1 **Bemötande och slutsats:**

- 4.1.1 I grunden finns en gällande detaljplan, antagen av kommunfullmäktige 14.11.2014, som tillåter exploatering av stora delar av de kvartersområden som föreslås i detaljplaneändringen. Kommunen har alltid som policy att säkerställa att bestämmelserna i 3 § plan- och bygglagen efterlevs.

- 4.1.2 I grunden finns en gällande detaljplaneändring, antagen av kommunfullmäktige 14.11.2014, som tillåter exploatering av stora delar av de kvartersområden som föreslås i detaljplaneändringen. Inför den här detaljplaneändringen har ingen naturvärdesinventering gjorts. **Åsikten bör därför beaktas** så att en naturvärdesinventering för planområdet görs.

- 4.1.3 Gränsen till Tingön naturreservat ligger ca 400 m från det detaljplanerade området. Eftersom det saknas en redovisning om och i så fall hur detaljplaneändringen kommer att påverka Tingön naturreservat **bör åsikten beaktas** så att beskrivningen kompletteras med om eller hur detaljplaneändringen påverkar Tingön naturreservat tillika Natura 2000-område.

- 4.1.4 Huruvida muddringar kommer att ske och i vilken omfattning kan inte regleras och inte heller styrs i detaljplanering av ett område. Eventuella behov av inventeringar av vattenområdet utanför detaljplaneområdet samt miljötillståndspliktiga muddringar ska ansökas om enligt gällande regler av de som planerar att muddra, **därför bör åsikten inte beaktas** i detaljplaneringen.

Gällande detaljplaneändringens påverkan på sjöfågellivet och ökad bebyggelse i strandzonen bör en jämförelse göras med gällande detaljplan. I gällande detaljplan är strandområdet planerat för simstrand och småbåtspalter, reserverat för tomterna i kvarter 7. Området ska ha en parkliknande karaktär och får underhållas av tomtägarna i kvarter 7. Detta ger tomtägarna i kvarter 7 möjlighet att redan idag, utan en detaljplaneändring, att på området iordningställa båtplats och ha det i parkliknande karaktär **därför bör åsikten inte beaktas**.

- 4.1.5 Detaljplaneförslaget saknar en behovsbedömning MKB/miljöbedömning, för att komplettera detaljplaneändringen kommer en behovsbedömning MKB/miljöbedömning att tas fram för detaljplaneändringen. **Åsikten bör beaktas**.

5. **Utlåtande inlämnat den 3 januari av Annica och Andreas Brink ägare till fastighet 6:8 bi Högbolstad by (410).**

Markägarna har lämnat följande synpunkter på förslaget till detaljplan:

1. Fastighet har felaktigt fått fastighetsnummer 6:5 istället för det riktiga 6:8.
2. Markägaren framför att fastigheten av flera skäl inte lämpar sig för byggande av bostadsområde med åretruntbosättning och det inte heller kan vara motiverat att exploatera ett strandområde för bostadshus då det redan finns tomter till försäljning inom kommunen.
3. Relationen HF-BC är inte proportionell. Storleken på tomten är motiverat i den gällande detaljplanen då en stor del av fastigheten är planerat för område för stugby och semestercentra (BC). I detaljplaneändringen är BC-området en liten del av hela området varpå det inte kan anses motiverat att bibehålla så stor HF-tomt.

4. *Placeringen av den gemensamma avloppsanläggningen (avl-1) föreslås flyttas. Detta då utloppets avrinning kan komma att inverka negativt på fastighetsägarens tomt. En bättre placering vore i den norra delen av det nya L-området.*
5. *Markägaren saknar en miljökonsekvensbeskrivning i vilken de direkta och indirekta miljöeffekterna på ett planerat projekt kan medföra.*
6. *En fullständig miljörapport saknas. Markägaren framför att detaljplaneändringen antas medföra en betydande miljöpåverkan och således ska en miljöbedömning göras och en uppföljning av miljöpåverkan bör göras om planen antas.*
7. *Markägarna framför att detaljplaneändringen omfattas av EU-direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (2011/92/EU). Undertecknade hänvisar till direktivets bilaga två; punkt 12c och 13a. Markägaren framför att detaljplaneändringen behöver kompletteras med en miljörapport och miljöbedömning för att inte bryta mot gällande EU-lagstiftning.*
8. *Markägaren framför att det finns skyddsvärda arter av däggdjur och fåglar som regelbundet vistas i området. Övriga fridlysta djur som påträffats i området är skogsödda och snok. En naturinventering bör göras för att undersöka förekomsten av skyddade arter och biotoper i området.*
9. *Markägaren framför att det är tveksamt om parkområdet (PN) norr om vägen kan utgöra en fullständig ekologisk kompensation för strandområdet (PS).*
10. *Exploatering av strandområde - havspåverkan*
 - a. *Avrinning*

Markägaren antar att de hårdgjorda ytorna kommer att öka i o m exploateringen, Då minskar markens uppsugningsförmåga och avrinningen av fosfor, kväve och micro plaster ökar till havet. Enligt EU:s vattendirektiv får inte uppnåendet av god ekologisk status äventyras.

Det bör utredas om ålgräs och kransalger finns i vattenområdet utanför kvarter 7.
 - b. *Marint skyddsområde*

Tingö naturreservat och tillika Natura 2000 område ligger ca 400 m väster om stugbyn. Det har inte klagats huruvida en ökad exploatering kan inverka negativt på skyddsområdet.

Bestämmelserna i naturvårdslagens 24a § och 24b § gäller för planområdet där framgår det att en bedömning av konsekvenserna ska göras. Om bedömningen visar att projektet kan påverka naturreservatets naturvärden negativt får myndigheter inte bevilja tillstånd för verksamheten.
 - c. *Störning av fågellivet och på fladdermuspopulationer*

Markägarna framför att ett förverkligande av detaljplaneändringen kommer att påverka fågellivet och fladdermuspopulationen negativt.
11. *Fiskevandningsled och fridlyst vattenödda i området*

Markägarna framför att det finns både en fiskvandningsled och vattenödda inom planområdet. Detta behöver beaktas i detaljplaneringen.
12. *Överbelastning av vägen.*

Markägarna framför att befintlig väg till och från planområdet är en enkel grusväg som bör breddas om trafikmängden förväntas öka. Markägarna framför att den möjligheten inte finns eftersom det är hus och träd i vägen, sannolikt skyddat träd. Det finns en oro för barnens säkerhet och räddningstjänsten har nog också synpunkter på nuvarande väg.

Om vägen byggs om blir kostnaden dyr, nuvarande väglag ska på inga omständigheter drabbas av dessa extra kostnader. Om detaljplanen går igenom bör vägen förbättras på ett tillförlitligt o tillfredställande sätt och på bekostnad av Edens stugby innan avstyckade fastigheter säljs.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

13. *Markägarna motsätter sig att egnahemshus för åretruntboende får byggas i kvarter 7. Förslag på lösningar:*
- Alternativ 1:*
Kvarter 7 bibehåller beteckningen BF och strandbastu får inte byggas närmare än 30 m från strandlinjen för de två östligaste tomterna tillhörande fastighet 6:7 och fastighet 6:8.
- Alternativ 2:*
Fastighet 6:8 och tomten väster om fastighet 6:8 bibehåller beteckningen BF och strandbastu får inte byggas närmare än 30 m från strandlinjen.
För att skydda vandringsleden för fisk och den mindre vattenödlans livsmiljö ändras en tillräckligt stor del av BFE-område i kvarter 7 till PN-område. Det samma gäller den östra delen av kvarter 8. Den norra delen av PN-området kan i stället planeras som BF/BFE-område.
- Alternativ 3:*
Enligt alternativ 1 eller 2 men det södra området får behålla PS-beteckningen.
- 5.1 **Bemötande och slutsats:**
- 5.1.1 *Fastighetens nummer korrigeras så att den stämmer överens med fastighetsregistret.*
- 5.1.2 *Markägaren framför att fastigheten inte lämpar sig för byggande av bostadsområde med åretruntbosättning och det inte heller kan vara motiverat att exploatera ett strandområde för bostadshus då det redan finns tomter till försäljning inom kommunen.*
- Bemötande och slutsats:**
*Kommunen beslutat godkänna att på området görs en detaljplaneändring och även beslutat godkänna målsättningarna för detaljplaneändringen därför **bör åsikten inte beaktas.***
- 5.1.3 *Se bemötande 1.1.2*
- 5.1.4 *Inom detaljplanområdet finns två byggnadsytor reserverade för gemensam avloppsanläggning. Den ena i östra delen av planområdet och den andra i den västra delen. De reserverade ytorna är placerade så att de inte är i direkt anslutning till kvartersområde. **Åsikten bör inte beaktas** då en flytt av byggnadsytan, mot nordväst på planområdet skulle placera byggnadsytorna närmare kvartersområde och på ett parkområde som är smalare och mera svårtillgänglig för servicefordon.*
- 5.1.5 *Se bemötande 4.1.5*
- 5.1.6 *Se bemötande 4.1.5*
- 5.1.7 *Se bemötande 4.1.5*
- 5.1.8 *Se bemötande 4.1.2*
- 5.1.9 *Se bemötande 4.1.4*
- 5.1.10 *Exploatering av strandområde – havspåverkan*
- a. *Avrinning*
*Andelen hårdgjorda ytor kan i o m förverkligandet av detaljplanen öka, för att minska de hårdgjorda ytorna på tomterna föreslås att **åsikten bör beaktas** så att detaljplanen kompletteras med följande allmänna bestämmelse: Hårdgjorda ytor inom planområdet skall undvikas. Av ytan på kvartersområde får högst 25 % av tomtens yta hårdgöras. Procentandelen beräknas inklusive byggnader.*
*I detaljplaneändringen ingår inget vattenområde därför **bör åsikten gällande inventering av vattenväxter inte beaktas.***
- b. *Marint skyddsområde*
Se bemötande 4.1.3
- c. *Störning av fågellivet och på fladdermuspopulationer*
Se bemötande 4.1.2

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

- 5.1.11 *Om det av inventeringar framkommit eller framkommer att det inom detaljplanområdet finns vattensalamander och fiskvandningsled ska det framgå av detaljplanen. **Åsikten beaktas** så att det framkommer i detaljplanen om det finns vattensalamander och fiskvandningsled i området.*
- 5.1.12 *Se bemötande 2.1.6*
- 5.1.13 *Kommunstyrelsen beslöt 07.03.2022 § 23 att godkända målsättningarna för detaljplanen. Detaljplaneändringen ska följa målsättningarna därför föreslås att **åsikten inte bör beaktas.***

Som framgår av samrådsredogörelsen kommer detaljplanen att justeras till vissa delar med anledning av de framförda synpunkterna.

Den första detaljplanen för området fastställdes av Landskapsstyrelsen den 31 juli 1970. I samband med detta gjordes ett exploateringsavtal upp mellan dåvarande markägare och kommunen. Detaljplanen har sedan ändrats 1981, 1990, 2007 och 2014.

Byggnadsinspektörens förslag:

Nämnden föreslår inför kommunstyrelsen att de i samrådsredogörelsen föreslagna justeringarna av detaljplanen omfattas. När det gäller punkt 4.1.5 i samrådsredogörelsen kan konstateras att området varit exploaterat under en rätt lång tid och att någon MKB eller miljöbedömning inte behövs för de ändringar som nu görs i detaljplanen.

Ett nytt avtal om markanvändningen behöver göras upp mellan Jonny Andersson/Edens stugor och Sunds kommun.

BESLUT

Nämnden beslöt enligt förslag.

Kst, § 78
06.06.2023

Byggnadstekniska nämndens beslut innebär att följande punkter i den ovanstående redogörelsen ska beaktas och således ska nedanstående justeringar av detaljplanen göras:

- 1.1.1 avser tomternas storlek,
- 1.1.2 avser HF-området,
- 1.1.4 avser markavtal,
- 2.1.1 avser HF-området,
- 2.1.3 avser HF-området,
- 4.1.2 avser naturvärdesinventering,
- 4.1.3 avser Tingön,
- 4.1.5 avser behovsbedömning,
- 5.1.1 avser fastighetsnummer,
- 5.1.3 avser HF-området,
- 5.1.5 avser behovsbedömning,
- 5.1.6 avser behovsbedömning,

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

- 5.1.7 avser behovsbedömning,
- 5.1.8 avser naturvärdesinventering,
- 5.1.10 a avser hårdgjorda ytor,
- 5.1.10 b avser Tingön,
- 5.1.10 c avser naturvärdesinventering,
- 5.1.11 avser vattensalamander.

Konstateras att ovanstående synpunkter till flera delar avser samma sak. Konstate-
ras vidare att samtliga synpunkter åligger markägaren att åtgärda förutom syn-
punkterna 1.1.4, 4.1.5 och 5.1.7 som åligger Sunds kommun att hantera.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar att ovanstående synpunkter ska beaktas i ett nytt förslag
till detaljplaneändring. När markägaren har åtgärdat ovanstående synpunkter så be-
handlas ärendet på nytt i kommunstyrelsen.

Kommundirektören ansvarar för att de synpunkter som rör Sunds kommun bereds
inför styrelsen till beslut.

Beslut:

Enligt förslag.

Kst bilaga nr 4 / 06.06.2023

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

BESVÄRSFÖRBUD

Vad förbudet grundar sig på	Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning, utlåtande eller verkställighet, kan enligt § 112 kommunallagen rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet. Paragrafer 67-71, 74-78
	Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom skriftligt rättelseyrkande enligt § 110 kommunallagen kan framställas över beslutet. (se instruktioner nedan under rättelseyrkanden) Paragrafer 66, 72-73
	Enligt § 5 Förvaltningsprocesslagen/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nedan nämnda beslut. Paragrafer och grund för besvärsförbudet: -

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas, samt tid för yrkande av rättelse	Den som är missnöjd med nedan nämnda beslut kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande. Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmar. Myndighet hos vilken rättelse yrkas: Kommunstyrelsen i Sund Norra Sundsvägen 361, Björby AX-22520 Kastelholm Paragrafer: 66, 72-73 Yrkandet skall framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats på kommunens webbplats.
Rättelseyrkandets innehåll	Av rättelseyrkandet skall framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet skall undertecknas av den som framställer det.

Organ
Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
06.06.2023

KOMMUNALBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	<p>I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Ändring i beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av en som är part eller kommunmedlem. Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att</p> <ol style="list-style-type: none">1. beslutet tillkommit i felaktig ordning,2. den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller3. beslutet annars strider mot lag. <p>Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn</p> <p>Paragrafer: -</p> <p>Besvärstid: 30 dagar från delfäendet av beslutet.</p> <p>En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet sju dagar efter att protokollet publicerats på kommunens webbplats.</p>
--	---

FÖRVALTNINGSBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid	<p>Besvärsmyndighet är Ålands förvaltningsdomstol PB 31 22101 Mariehamn</p> <p>Paragrafer: -</p> <p>Besvärstid: 30 dagar från delfäendet av beslutet.</p>
--	---

BESVÄRSSKRIFT

<p>Besvärsskrift</p> <p>I besvärsskriften skall anges ändringssökandes namn, yrke, boningsort och adress</p> <ul style="list-style-type: none">- vilket beslut som överklagas- vilka ändringar som yrkas i beslutet- motiveringar till att beslutet bör ändras <p>Besvärsskriften skall undertecknas av ändringssökande själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskriften undertecknar den, skall också yrke, boningsort och postadress anges.</p> <p>Till besvärsskriften skall fogas det beslut som överklagas, i original eller som officiellt bestyrkt kopia, och intyg om den dag från vilken besvärstiden skall räknas.</p>
<p>Inlämnande av besvärshandlingarna</p> <p>Besvärshandlingarna skall inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna skall lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.</p>